

С Т А Н О В И Щ Е

От д-р Таня Панайотова Градинарова, доцент по граждански процес в Юридически факултет на УНСС, член на научното жури за защита на дисертационния труд на **Матей Веселинов Матев**, докторант към катедра „Публичноправни науки“ на Юридически факултет на УНСС на тема „**Исковете за попълване масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност**“ за придобиване на образователната и научна степен **“доктор”** по професионално направление 3.6. Право, научна специалност Административно право и административен процес

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със заповед № 2845/25.11.2020 г. на заместник-ректора по НИД на УНСС съм определена за член на научното жури за защита на дисертационния труд на **Матей Веселинов Матев** на тема „**Исковете за попълване масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност**“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право, научна специалност Административно право и административен процес.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Матей Матев е магистър по право на Юридически факултет при СУ „Св. Климент Охридски“ от 1990 г. След завършване на висшето си образование първоначално осъществява дейност като юрисконсулт в „Плама“ АД – гр. Плевен (в периода 1991-1992 г.), след което се вписва като адвокат, член на Адвокатска колегия – гр. Ловеч, в периода от м. ноември 1993 г. до 26.03.2019 г. Специализацията му като адвокат обхваща процесуално представителство по граждански, търговски и административни спорове, правно обслужване на чуждестранни и местни физически и юридически лица, изготвяне на правни анализи, включително за целите на приватизация, както и правни консултации във връзка с чуждестранни инвестиции и ценни книжа. В периода от 2015 до 2019 г. е правен консултант на синдика на „Корпоративна търговска банка“ АД (н.), а от 26 март 2019 г. до настоящия момент е Председател на Управителния съвет на Фонда за гарантиране влоговете в банките.

Представеният дисертационен труд е резултат от работата на Матей Матев като **докторант на самостоятелна подготовка** в катедра „Публичноправни науки“ при ЮФ на УНСС, зачислен със заповед на Ректора на УНСС № 2416/30.10.2019 г. в докторската програма по Административно право и административен процес по професионално направление 3.6. Право с **научен ръководител проф. д-р Валерий Георгиев Димитров**, считано от **15.10.2019 г.** Професионалната биография на докторанта Матей Матев показва траен интерес към научни изследвания в областта на банковата несъстоятелност.

II. Обща оценка на дисертационния труд.

1. Представеният за защита дисертационен труд е в обем от **299 страници**. Той обхваща цитирана литература от общо 56 заглавия, от които 44 на български език и 12 чуждестранни съчинения, бележките под линия са 360, включително цитирана съдебна практика. В структурно отношение **съдържа увод, изложение в пет глави и заключение**. Предложенията за усъвършенстване на правната уредба са направени систематично в отделните глави, като са систематизирани в заключителната част на съчинението. В увода дисертантът е очертал необходимостта и предмета на изследването (с.3-4), определил е неговите цели, като изрично е посочил, че проучването в монографичния труд е насочено към комплексни проблеми – публичноправни, частноправни, материалноправни и процесуални, които възникват в теорията и правоприлагането на отменителните иски в банковата несъстоятелност като правен инструмент (с. 9). Постигната е основната задача на този раздел от работата – да бъдат посочени обхватът на проблемите, които ще бъдат разглеждани и определени основните цели на дисертацията: да бъде изяснена същността и особеностите на различните отменителни иски в банковата несъстоятелност, на базата на задълбочено историкоправно и сравнително-правно проучване, да бъде анализирана конституционособразността на част от тях, както и съответствието на националната им уредба с общностното право и решенията на Съда на ЕС, както и да бъдат осветлени част от процесуалните проблеми, възникващи пред правоприлагането.

Изложението следва класическия модел на дисертационен труд при научно изследване на обособени правни институти. **Първата глава** съдържа обща характеристика на отменителните иски в гражданското и търговското право, с исторически преглед на развитието им, сравнителноправен преглед на уредбата им в избрани от докторанта правни системи – правото на САЩ като представител на общото право и френското право, като представител на континенталната правна система (с.10-32). **Втора глава** е с най-голяма тежест в разработката и е посветена на същността, правната характеристика и особеностите на исковете по чл. 59 ЗБН, както и свързаната с тях проблематика на института на прихващането,

спецификите в предпоставките и проявлението му в банковата несъстоятелност (с. 33-173). **Глава трета** съдържа аналитично и задълбочено изследване на правната същност, особените процесуални предпоставки за допустимост и процесуална легитимация, както и различните основания за исковете по чл. 60 ЗБН (с.174-217). В **четвърта глава** от съчинението е изследван искът по чл. 60а ЗБН, неговата правна същност и вид, особените процесуални условия за допустимост и процесуална легитимация, както и конкретните му основания, през призмата на актуалния и значим проблем за съответствието на една от хипотезите на прилагането му – чл. 60а, ал.1, т.2 ЗБН, с принципа, уреден в Протокол № 1 към ЕКЗПЧОС, както и с общностното право (с.218-256). **Петата глава** съдържа последователен анализ на материалноправни и процесуални проблеми на особените искове по чл. 60б ЗБН и § 6 от ПЗР на ЗИДЗБН (обн. ДВ, бр. 22 от 13 март 2018 г.) – с. 273-285. В разработката дисертантът е обосновал задълбочено и аналитично критични бележки към действащата правна уредба, като е аргументирал в заключителната част конкретни предложения за нейната промяна. Изградената структура съответства на поставените научни задачи и създава прегледност на изложението.

Дисертационният труд е представен във вид и притежава обем, отговарящи на изискванията на катедра „Публичноправни науки“ на ЮФ при УНСС, а съдържанието му съответства изцяло на условията на чл. 6, ал.3 от ЗРАСРБ.

2. Представеният дисертационен труд съдържа общи достойнства, научни и научно-приложни резултати с приносен характер.

2.1. Темата е сполучлив избор и предоставя възможност на нейния автор за задълбочен анализ и осветляване на теоретичните и практически проблеми, които се пораждат при прилагане на отменителните искове в банковата несъстоятелност. Тя е трудна и сложна. Отличава се с несъмнена актуалност, теоретична и практическа значимост, за които свидетелства значителната по обем и задълбочено анализирана от автора съдебна практика на националните съдилища, както и практиката на Съда на ЕС. Изрично следва да бъде подчертан комплексният характер на изследването, съдържащо материалноправни и процесуални проблеми, включително с публичен и частноправен характер, което е трудно съчетание, но с което предизвикателство докторантът Матей Матев блестящо се е справил.

2.2. Съчинението разкрива задълбочени теоретични познания по обхватната тематика, познаване на правната уредба и съдебната практика у нас, а също и в исторически и сравнителноправен контекст, включително на общностното право и практиката на Съда на ЕС и ЕСПЧ. Авторът е използвал добър научен апарат, а трудът съдържа коректна полемика и анализиране на различните становища в теорията и съдебната практика, с умение за извеждане и

обосноваване на поддържаните научни тези, достатъчно аргументирани – както когато с тях се изразява съгласие с утвърдени становища, така и когато се обосновава отклонение от тях и собствено виждане.

2.3. Изложението представя в логическа последователност цялостно и комплексно изследване на отменителните иски в банковата несъстоятелност. Стилът на автора е точен, анализът – прецизен, изложението е построено на разбираем правен език и постига убеждаващо въздействие върху читателя. Общото впечатление от прочитане на труда води до извод за наличие на умение у дисертанта за самостоятелно мислене и творчески подход при извеждане и защита на теоретични тези, за разбираемост, последователност и логичност на разработката.

2.4. Дисертационният труд показва характеристиките на значим научен продукт. Поставените на обсъждане отделни въпроси и предлаганите отговори са построени в стройна и свързана система. Научният анализ, който предлага авторът, е прецизен, по доста въпроси съдържа отклонения от възприети становища в теорията и съдебната практика, което свидетелства за умения за самостоятелно научно мислене. Тезите на автора са изведени след коректна полемика, убедително защитени, както и последователни.

III. Оценка на научните и научно-приложни приноси. Дисертационният труд съдържа и редица **конкретни научни достойнства и приноси**, по-значимите от които са:

1. Разработката представлява първото цялостно и комплексно научно монографично изследване на проблемите, посветени на отменителните иски в банковата несъстоятелност. В нея авторът прави сполучлив опит за осмисляне на някои традиционни разрешения в позитивното материално и процесуално право, което е израз на научна зрялост. Поставената тематика изисква задълбочени материалноправни и процесуални познания, които докторантът показва в представеното съчинение.

2. Последователна, съзидателна и с приносни моменти е разработката в частта на анализа на презумпцията за знание по чл. 59, ал.4 ЗБН (с. 111-113), както и задълбочените теоретични изводи за обхвата, същността и съдържанието на понятието „знание за неплатежоспособност на банката“, вложен от законодателя в разпоредбата на чл. 59, ал.3 ЗБН (с. 121-143). Аргументите на автора са прецизни, основани на задълбочен самостоятелен анализ на теоретични и поддържани в правоприлагането становища, с добре балансирани акценти на изследваната проблематика.

3. Изчерпателно и обосновано е изложението, посветено на понятието „даденото значително надхвърля по стойност полученото“ по смисъла на чл. 60, ал.1, т. 6 ЗБН (с.210-213), изведеното от автора негово съдържание и момента на

определяне еквивалентността между двете престации, след критичен анализ на съдебната практика (с. 211-213). Теоретичен принос има в анализа на субективните предели на силата на пресъдено нещо на решението по исковете по чл. 60 ЗБН (с. 216-217).

4. Оригинално, с несъмнени научни достойнства и теоретични приноси е изследването, посветено на актуалния и същностен проблем за съответствието между нормата на чл. 60а, ал.1, т.2 ЗБН и прогласения принцип в Протокол № 1 към ЕКЗПЧОС (с.243-247). Въз основа на детайлен и задълбочен анализ на интереса, защитаван от националната разпоредба, и съдебната практика, дисертантът обосновава задълбочено тезата си за несъответствието ѝ (с.242), която следва да бъде подкрепена.

5. Сполучлива, с приносни моменти и оригинална е разработката в частта на приложимостта на иска по чл. 60а ЗБН при спорове с международен елемент (с. 247-254). С убедителни аргументи, почерпени от анализ на общностни разпоредби и съдебни актове от правоприлагането, авторът защитава тезата си за международна компетентност на българския съд по свързаните иски за попълване на масата на несъстоятелността при открито производство по несъстоятелност на българска банка (с.253-254).

6. Положителни черти на труда са обстойното позоваване на национална съдебна практика и представеният от докторанта задълбочен неин анализ по различни проблеми в рамките на изследваните отменителни иски и производствата за разглеждането им.

7. Научен принос се съдържа и в аргументацията на направените от автора предложения **de lege ferenda**, сред които бих откряла предложението за уеднаквяване режима за предявяване на отменителни иски по чл. 60 ЗБН от Фонда за гарантиране влоговете в банките и останалите кредитори (с. 185 и с. 298), отмяната на разпоредбата на чл. 60, ал.1, т.2 ЗБН (с. 298) и изричната уредба в самостоятелна норма на субективните предели на силата на пресъдено нещо на решението, постановено при отменителни иски (с.216-217; с.299).

IV. Оценка на публикациите по дисертацията и автореферата.

1. Авторът има **четири публикации** по темата на дисертацията:

1.1. Предпоставки за реализиране на отговорността по иска по чл.57, ал.3 ЗБН–Апис-Време, публикувана на 28.11.2018 г.;

1.2. Искът по чл.57, ал.3 от Закона за банковата несъстоятелност– Апис-Практика, публикувана на 28.11.2018 г.;

1.3. Новият иск по параграф 6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за банковата несъстоятелност – Бизнес и право, 2019, № 3, 43-63;

1.4. Критичен преглед на съдебната практика по съответствието на измененията на чл.59, ал.5 от Закона за банковата несъстоятелност с европейското право и международните договори, по които Република България е страна–Апис-Практика, публикувана на 03.05.2020 г.

Представените научни статии са публикувани в рецензирани научни издания и са с научно-приложна стойност. Те са посветени на актуални проблеми от очертаната тема на разработката, разкриват задълбочени познания на дисертанта, както и способност за самостоятелно научно мислене. Възприетите с тях виждания на автора заемат място в завършения текст на разработката. Дисертантът показва добро научно израстване, като дообогатява и задълбочава пренесените от публикациите аргументи и изводи по предмета на изследване в представената разработка. Броят на публикуваните съчинения по темата на дисертационния труд надхвърля минималните изисквания по чл. 26 ЗРАСРБ за професионално направление Право.

2. Представеният автореферат в обем от **60 страници** и съдържащата се в него справка за научна новост обективно отразяват съдържанието на труда и основните научни постижения. В началото на автореферата коректно са очертани актуалността, предмета и конкретните задачи на изследването (с.3 -5) и е посочена методологическата му основа, при която авторът с вещина използва сравнителния и системен анализ на всеки самостоятелен иск, включен в обхвата на разработката (с. 5).

V. Критични бележки и препоръки. По представения дисертационен труд могат да бъдат направени и някои препоръки, които не засягат научните му достойнства, но биха могли да послужат на автора за усъвършенстване с цел подготовка на бъдещото му издаване:

1. Части от изложението съдържат ненужен преразказ на теоретични статии (с. 121-125) или законови текстове, без научна дискусия (с.13; с. 40-42; с. 57-58), който е препоръчително да бъде избягван при научно изследване от такъв характер. Трудът би спечелил, ако анализът и извеждането на спецификите в отменителните иски и правните последици на актовете, с които производствата по тях приключват, се ограничат до очертания със заглавието на темата, предмет на изследване.

2. В доста части от разработката се използват неправилните термини „активна“ и „пасивна“ процесуална легитимация, за да се определят надлежните страни – ищец и ответник, по разглежданите иски (с. 152 и сл.; с.176; с. 182;с.223-224; с.266). Процесуалната теория не поддържа подобно разграничение на видовете процесуална легитимация, доколкото в исковото производство и двете насрещни страни разполагат и защитават правото си на иск.

3. Нуждае се от преосмисляне поддържаното становище за датата на придобиване на вземането при договори за цесия, където е допуснато смесване

между две различни понятия – дата за страните по документа (договора) и достоверна дата на документа за трети лица по смисъла на чл. 181 ГПК (с. 103-108). В някои части на изложението е допуснато противоречие в поддържани от дисертанта становища – напр. тезата му за прилагане на ЗБН като специален закон в банковата несъстоятелност, с невъзможност за прилагане по аналогия на ТЗ (с.155) и тезата за аналогично прилагане на ТЗ в банковата несъстоятелност при изясняване на понятието „неплатежоспособност“ (с. 130-131) и други институти (с. 79-80; с.217). Не бих могла да споделя и твърде широкото разбиране за обектите на притезателни права, които могат да бъдат предмет на иска по чл.60а ЗБН (с.229-230), с оглед на различната им правна природа и режим.

4. На отделни места в труда е необходима по-подробна обосновка и изследване на обхванати от тематиката му институти. Твърде лаконично и неразгърнато намирам изложението, посветено на обективното съединяване на исковите по чл. 59 ЗБН, включително по вид (с. 84), както и това между иска по чл.3, ал.3 ЗБН и исковите по чл. 59 ЗБН (с.94). Заслужава си да се развие и изложението в частта за процесуалното положение на Фонда за гарантиране влоговете в банките (с.186-187), който проблем намирам за твърде интересен и специфичен за банковата несъстоятелност.

VI. Заключение.

За защита е представено цялостно, задълбочено и зряло научно изследване с монографичен характер по актуалната тема „**Исковите за попълване масата на несъстоятелността в банковата несъстоятелност**“. Дисертационният труд отговаря на изискванията, предвидени в чл. 6, ал.3 от ЗРАСРБ и на Правилника за прилагането му. Съчинението съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос, разкрива задълбочените теоретични знания на автора по специалността, както и способностите му за самостоятелни научни изследвания и творчески подход към проблематиката, включена в предмета на изследване.

По тези съображения убедено давам своята **положителна оценка** и предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително, за да придобие дисертантът **Матей Веселинов Матев** - докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Публичноправни науки“ на Юридически факултет на УНСС образователната и научна степен **“доктор”** по професионално направление **3.6. Право, научна специалност Административно право и административен процес.**

гр. София, 17.12.2020 г.

Член на научното жури :

доц. д-р Таня Градинарова